

Josep M. Corredor: de Girona a Europa

Oriol Ponsatí-Murlà

L'any 2012 ha estat un any prolífic en centenaris d'escriptors catalans: Tísner, Pere Calders, Josep Ferrater Mora, Joan Sales. Però al costat d'aquests, més coneguts i celebrats, també hem commemorat els cent anys del naixement de dos escriptors que ens han passat més desapercebuts. D'una banda, el poeta i filòleg mallorquí Miquel Dolç i Dolç, fill de Santa Maria del Camí. L'obra filològica de Dolç, especialment en la seva faceta de traductor dels clàssics llatins, ha gaudit del reconeixement que li corresponia i, encara avui, continua essent la veu catalana de Virgili, d'Ovidi o de Prudenci. No així la seva producció poètica, la majoria de la qual porta dècades dormint en els prestatges de les llibreries de vell. El mes de desembre passat vam aplegar i publicar, per primera vegada, tots els poemaris de Dolç en un sol volum (Edicions de la Ela Geminada). Aquesta és, de fet, l'única forma útil de recordar un escriptor: contribuir a fer-lo accessible, llegible. Podem dir el mateix de Josep Maria Corredor i Pomés, nascut a Girona el 21 de juny de 1912. En pocs mesos de diferència, hem vist aparèixer, també a Edicions de la Ela Geminada, les seves mundialment conegudes *Converses amb Pau Casals* (que, a casa nostra, feia trenta-vuit anys que no es reeditaven!) i una antologia d'articles de Corredor

escrits a l'exili, a cura de Francesc Montero (Acontravent). La celebració del centenari de Corredor s'haurà completat amb la celebració d'un Simposi Internacional Josep Maria Corredor, al Centre Cultural la Mercè, el 14 i 15 de febrer de 2013, un concert d'homenatge a l'Auditori de Girona (7 d'abril), on s'interpretarà la *Passió segons sant Joan* de Bach, i una exposició al Museu d'Història de la Ciutat, que es podrà veure des del mes d'abril i fins al novembre d'aquest any.

¿Qui era, però, Josep Maria Corredor, que mereixi, en pocs mesos de diferència, ser recordat mitjançant reedicions, simposis, concerts i exposicions? La pregunta hauria de ser retòrica, però molt probablement, encara avui, el nom de Corredor diu poca cosa. I això no obstant, diguem-ho ja des d'ara, Josep Maria Corredor és un dels assagistes més importants de la segona meitat del segle XX en llengua catalana, una figura clau en un llarguíssim exili viscut en la seva major part a la Catalunya Nord, i l'escriptor gironí que sense cap mena de dubte ha conegut una projecció internacional més important en les darreres set dècades. Si a algú li sembla que exagerem pot agafar un avió i volar fins a Tòquio. En qualsevol llibreria de la capital nipona hi podrà comprar les *Converses amb Pau Casals* de

Josep M. Corredor i Pau Casals treballant a Prada de Conflent (fons Josep M. Corredor)

Corredor, la traducció japonesa de les quals ha estat reeditada quinze vegades (la darrera, el 2009). De la mateixa manera que, abans, aquest seu llibre s'ha pogut llegir a Romania, a Alemanya, als Estats Units, a Rússia i fins a deu països més d'arreu del món.

Certament, Josep Maria Corredor seria avui un nom de referència de la cultura gironina si la guerra civil no hagués estroncat radicalment la seva vida. Després de completar estudis de mestre a l'Escola Normal de Girona, Corredor fou alumne d'Ortega y Gasset a Madrid i de Joaquim Xirau a Barcelona. Durant aquests anys de formació, s'involucrà de manera molt activa en la vida cultural, cívica i esportiva de la seva ciutat natal. Formà part de la primera plantilla (1930) del Girona F.C., on jugava amb el sobrenom de *Corradi* i col·laborà amb revistes com *Víctors* o *L'Autonomista* dels germans Rahola. Amb només vint-i-set anys, però, es veié obligat a creuar la frontera en direcció a Montpeller, on es reuní amb Riba, Fabra, Rovira i Virgili i les desenes d'exiliats que s'hostajaven a la Residència d'Intel·lectuals. A Montpeller hi cursarà el seu doctorat, amb una tesi sobre Joan Maragall sota la direcció de Jean Serrailh i, un cop acabat el doctorat, s'intal·larà a Perpinyà, on viurà de manera més o menys permanent i on es llevarà la vida el 1981, penjant-se al Castellet de Perpinyà, aquest

edifici d'alta càrrega simbòlica on des de 1965 hi crema permanentment la Flama del Canigó.

La prolífica producció assagística de Corredor va ser recollida en tres volums d'Editorial Selecta: *El món actual i el nostre país* (1962), *De casa i d'Europa* (1971), i *Homes i situacions* (1976). També a la Selecta hi aparegué la versió catalana de les *Converses amb Pau Casals* (1a. edició: 1967, 2a. edició: 1974). Aquest llibre continua essent la millor porta d'entrada a la biografia i al pensament musical i humanístic de Casals: el més semblant a una autobiografia, guiada per la mà mestra de Corredor, que fou amic, home de confiança i secretari de Pau Casals a Prada de Conflent.

La celebració d'aquest centenari, amb les diverses iniciatives que hem emprès per commemorar-lo, haurien de servir per aconseguir que la pregunta que formulàvem dos paràgrafs més amunt es convertís definitivament en retòrica. I que Josep Maria Corredor, aquest patriota contumaç que es resistí a tornar a Girona fins després de la mort del dictador, convertint la seva vida sencera en un compromís exemplar amb la llibertat i amb la democràcia, fos finalment recordat com segurament a ell li hauria agradat: com un intel·lectual català, republicà i europeista.

Carta de Pau Casals a Josep M. Corredor

15 gener 1957

Estimat amic,

No hi ha hagut dia que no hagi pensat en vostè i en escriure-li i sobretot quan m'ha dit de l'operació. faci's el càrrec que no sóc jo. Aquí és pitjor que Prades, pitjor que París, és el tot, quan sóc a casa acompanyat del soroll infernal dels avions de guerra que fan exercicis. No ho suportó i n'estic malalt. Es tracta de trobar una altra casa però és difícil. Espero tant que l'operació hagi acabat amb les seves molèsties. Digui-m'ho. I la nena?

Gràcies pel telegrama pel meu aniversari. Em va donar molta alegria. Digui-ho a Vila (a qui escriuré) i a Queralt. Vaig rebent les cartes. N'he rebut una de Santiago de Cuba, del Centre Català d'allí, que diu haver enviat a Prades, el 21 de desembre passat, un xec de 26.470 francs fr. pels mutilats catalans. Aquest xec jo no l'he rebut aquí. Diu que porta el n. B568, 120 i hi consta «The Chase Manhattan Bank» de París.

Escriu al Centre Català de Santiago perquè facin anar el dit xec que qui sap on és —barrejat amb cartes, diaris i paquets.

Entre els cents de telegrams rebuts pel meu aniversari n'hi ha un de Sibelius. M'ha emocionat que aquest gran home de 90 anys s'hagi recordat de mi en aquesta ocasió i hagi tingut l'élan d'enviar-me el telegrama. N'hi ha 5 de Rússia i les amigues Reines. El príncep Pierre de Mònaco, societats i orquestres de tot arreu. D'amics i desconeguts. De cartes, centenars, també, i moltes importants. Amb la nena n'hem contestat ja moltes i jo escric almenys dues hores diàries. En tinc per temps. Vostè em fa molta falta aquí.

Afectes a la seva esposa i petons a la nena tan preciosa.

L'abraça el seu amic

Pau Casals

© Edicions de la *Ela Geminada*, 2012